

Mei 2024

De totale belastingbijdrage van het Nederlandse bedrijfsleven in 2023

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Belangrijkste uitkomsten	4
Totale belasting- en premieopbrengsten	8
Scope en methode: het Total Tax Contribution-raamwerk	11
Wat is de totale belastingbijdrage van het Nederlandse bedrijfsleven?	13
Bijlagen	17
Contact	26

Bij PwC willen we een bijdrage leveren aan het vertrouwen in de maatschappij en het oplossen van belangrijke problemen. Wij zijn een netwerk van firma's in 151 landen met bijna 364.000 mensen. Wij zien het als onze taak om kwaliteit te leveren op het gebied van assurance-, belasting- en adviesdiensten. Bij PwC in Nederland werken ruim 5.700 mensen met elkaar samen. Vertel ons wat voor u belangrijk is. Meer informatie over ons vindt u op www.pwc.nl.

Voorwoord

Zolang niet bekend is welke belastingen het bedrijfsleven betaalt en int, bestaat het risico dat politieke besluiten over het ondernemingsklimaat worden genomen op basis van onvolledige informatie. Het ondernemingsklimaat in Nederland staat onder druk. Bedrijven overwegen hun uitbreidingsinvesteringen buiten Nederland te doen, onder meer omdat Nederlandse wet- en regelgeving te onvoorspelbaar is om investeringsbeslissingen voor de lange termijn op te baseren. Uit de CEO Survey van PwC bleek onlangs dat 40% van hen overweegt om hun operationele activiteiten naar het buitenland te verplaatsen, ook vanwege onvoorspelbare en soms ondoordachte veranderingen in belastingwetgeving.¹

Het bedrijfsleven betaalde en inde in 2023 €298 miljard aan belastingen, heffingen en sociale premies

Het Nederlandse bedrijfsleven betaalde en inde in 2023 €298 miljard aan belastingen, heffingen en sociale premies. Het betaalde deel daarvan zijn belastingen die samenhangen met de bedrijfsuitoefening en de winst en die dus neerslaan als kosten voor de onderneming. Het grootste deel van de belastingbijdrage bestaat uit belastingen en premies die het bedrijfsleven voor de overheid int en vervolgens weer afdraagt.

In totaal tellen wij 54 belastingen die bedrijven betalen aan of innen voor de overheid. Alhoewel sommige grote bedrijven wel rapporteren over hun belastingbijdrage, is de totale belastingbijdrage van het bedrijfsleven in Nederland nergens bekend. Met dit rapport vullen we dat kennishiaat.

Er is een kennishiaat, terwijl het politieke debat feiten en cijfers nodig heeft

Afgelopen november werd dit hiaat ook blootgelegd in een debat in de Eerste Kamer. Tijdens het debat over het Belastingplan 2024 werd gevraagd hoeveel belasting de top 100-bedrijven en de 4.000 grootste bedrijven afdragen, uitgesplitst naar belastingmiddel (Kamerstuk 36 418 C).²

De minister van Financiën gaf aan dat deze inzichten op korte termijn niet beschikbaar zijn. Dit rapport verschaft inzicht in de belastingbijdrage van het bedrijfsleven. Daarmee willen we eraan bijdragen dat de debatten over het ondernemingsklimaat, en als onderdeel daarvan het belastingklimaat, binnen en buiten de politiek worden gevoerd op basis van feiten en cijfers.

¹ PwC (2024): 27th CEO survey.

² Overheid (2023): Parlementair document 36 418 C. Wijziging van enkele belastingwetten en enige andere wetten (Belastingplan 2024).

Het ondernemingsklimaat is geen speeltje van het bedrijfsleven, maar een bezit dat ten goede komt aan de samenleving.

Een goed en stabiel ondernemingsklimaat vertaalt zich in verdienvermogen voor Nederland

Een goed en voorspelbaar ondernemingsklimaat is van niet te onderschatten belang nu het structurele groeivermogen in Nederland wegzakt naar minder dan een procent in 2040.³ Dan piekt de vergrijzing en zal de overheid alle zeilen bij moeten zetten om de sociale zekerheid op peil te houden en de zorg en het onderwijs breed toegankelijk te houden. Zonder wind kan de overheid echter nog zoveel zeilen bijzetten, we komen dan niet vooruit.

De wind wordt geleverd vanuit de schatkist, die weer wordt gevuld met betaalde belastingen. Hoe hoger de economische groei, hoe hoger de belastinginkomsten voor de overheid. Voor die groei is het bedrijfsleven nodig. Dat levert ruim tweederde (69,7% om precies te zijn) van wat we in Nederland met elkaar verdienen (het bruto binnenlands product of bbp) en draagt via belastingafdrachten bij aan een gevulde schatkist.⁴ Deze bijdrage bestaat bij de gratie van een goed ondernemingsklimaat. Dat is het klimaat om binnen de draagkracht van de aarde te innoveren, investeren en groeien. Het ondernemingsklimaat is geen speeltje van het bedrijfsleven, maar een bezit dat ten goede komt aan de samenleving.

³ Rabobank (2024): Investerings moeten prominenter op de politieke agenda; IMF (2024): IMF Executive Board Concludes 2024 Article IV Consultation with Kingdom of the Netherlands.

⁴ Gebaseerd op CBS (2024): bbp, productie en bestedingen; kwartalen, mutaties, nationale rekeningen. Totale toegevoegde waarde van het bedrijfsleven (SBI-industrieën A-N) in 2023 als percentage van het bbp.

Transparant maken van belastingbijdrage

Dat dit rapport verschijnt voor Verantwoordingsdag ('Gehaktdag') is geen toeval. Sinds 2000 is dit de dag waarop de Rijksoverheid en de ministeries hun jaarverslagen presenteren aan de Tweede Kamer, met een verslag van de controles daarop van de Algemene Rekenkamer. PwC draagt op deze dag graag bij aan het transparant maken van de tot nu toe onbekende bijdrage van het bedrijfsleven.

Dit rapport is zo veel mogelijk gebaseerd op publiek beschikbare (belasting)informatie. Deels hebben we ons moeten baseren op veronderstellingen (zie pagina 24). We roepen de overheid op om de geaggregeerde data over de belastingbijdrage van het bedrijfsleven, de (semi)publieke sector en particulieren beschikbaar te maken. Transparante overheidsfinanciën zijn immers essentieel voor vertrouwen in publieke instituties.

Barbara Baarsma, hoofdeconoom, PwC Nederland
Janet Visbeen, voorzitter belastingadviespraktijk en lid raad van bestuur, PwC Nederland

Belangrijkste uitkomsten

Doel van dit onderzoek

Het doel van dit onderzoek is om een macro-economisch beeld te krijgen van alle belastingen, heffingen en sociale premies die door het bedrijfsleven in Nederland worden betaald en geïnd.

We richten ons op de door het bedrijfsleven in Nederland betaalde belastingen en premies

We sluiten daarom de belastingen uit die door individuen binnen huishoudens (particulieren) worden opgebracht. De belasting die Nederlandse bedrijven betalen in het buitenland vallen buiten de scope van dit onderzoek. De inkomstenbelasting die wordt betaald door zogenoemde IB-ondernemers (zoals eenmanszaken/zzp'ers, vof's en maatschappen) laten we ook buiten beschouwing, omdat de beschikbare data niet toelaat een onderscheid te maken tussen de betaalde inkomstenbelasting door ondernemers en die door huishoudens en bovendien niet laat zien welk deel van de inkomstenbelasting van de ondernemer aan zijn ondernemingswinst is toe te rekenen.

Verskil tussen betaalde en geïnde belastingen

We volgen de systematiek van het Total Tax Contribution-framework dat PwC heeft ontwikkeld om ingewikkelde belastinginformatie toegankelijk te maken (zie ook pagina 11). Dit raamwerk maakt verschil tussen belastingen die samenhangen met de bedrijfsuitoefening en dus een kostenpost voor het bedrijf vormen (denk aan de winstbelasting) en de belastingen waarbij bedrijven fungeren als onbezoldigd tollenaar voor de overheid en waarvan de (grootste) last uiteindelijk neerkomt bij werknemers of consumenten. Denk bij dat laatste bijvoorbeeld aan de loonbelasting⁵, accijnzen en de btw. We noemen de eerste categorie **betaalde belastingen** ('taxes borne') en de tweede categorie **geïnde belastingen** ('taxes collected').

Belangrijkste uitkomsten

- Uit onze berekeningen volgt dat de totale belastinginkomsten van de overheid in 2023 €404 miljard bedragen.⁶ Dit bedrag is afgedragen door het bedrijfsleven, de (semi)publieke sector en particulieren. Daarvan bestaat 69% uit belastingen en 31% uit sociale premies.
- Er zijn 54 verschillende belastingen en sociale premies die binnen het bereik vallen van het Nederlandse bedrijfsleven. Hiervan worden er 38 betaald en 22 geïnd. Sommige belastingen worden zowel betaald als geïnd (bijvoorbeeld invoerheffingen, energiebelasting en vliegbelasting).
- Het Nederlandse bedrijfsleven heeft in 2023 in totaal **€298 miljard** aan belastingen en sociale premies betaald en geïnd.
- Het bedrijfsleven **betaalt €113 miljard**⁷. De belastingen die door het bedrijfsleven worden geïnd, bedragen **€199 miljard**.

Geïnd en betaald niet bij elkaar optellen

In dit rapport kunnen de bedragen aan geïnde en betaalde belasting en premies niet bij elkaar opgeteld worden. Zoals hierboven gemeld, maken wij verschil tussen 'geïnd' en 'betaald' en zagen we ook al dat sommige belastingen in beide categorieën vallen. Om belastingen niet dubbel te tellen, hebben we in de totale bijdrage een correctie gemaakt (zie voor meer details pagina 25).

⁵ Een klein deel van de loonbelasting bestaat uit de zogenoemde eindheffing, deze komt wel voor rekening van de werkgever. De eindheffing merken we daarom aan als betaalde belasting.

⁶ Eurostat (2023): Tax revenue statistics; CBS (2023): Government; received taxes and statutory premiums. Dit bedrag omvat de totale belastingen en wettelijke premies (definitie van het CBS) die de Nederlandse overheid ontvangt, in totaal 399 miljard euro. Daarnaast zijn geraamde betalingen aan de EU (€5,1 miljard) inbegrepen.

⁷ De €113 miljard die we hier noemen is waarschijnlijk een onderschatting. Dat komt bijvoorbeeld omdat we de btw volledig behandelen als geïnde belasting en niet als betaalde belasting. In de praktijk wordt een deel van de totale btw-opbrengst betaald door bedrijven die geen recht hebben op teruggave van betaalde btw, zoals banken en verzekeraars. Wij hebben echter geen data kunnen achterhalen om een onderscheid te maken tussen het betaalde en het geïnde deel (zie ook pagina 16). Ook het uitsluiten van de zogenoemde IB-ondernemers door het gebrek aan gedetailleerde inkomstenbelastinggegevens leidt tot een onderschatting, omdat de IB-ondernemers onmiskenbaar bijdragen aan de opbrengst inkomstenbelasting, getuige het budgettaire beslag van de MKB-winstvrijstelling van €2,2 miljard. (2023, Ambtelijk rapport Aanpak Fiscale regelingen).

Figuur 1 Zo passen we het Total Tax Contribution-raamwerk toe voor het Nederlandse bedrijfsleven

De getallen in context

Een beter gevoel bij de getallen krijg je als je deze afzet tegen andere getallen of grootheden en deze op die manier van een context voorziet.

Verhouding tot het bbp

Een in de economie gebruikelijke benchmark is de bijdrage van het bedrijfsleven aan het bruto binnenlands product (bbp). Het bbp meet de omvang van een economie: het is de optelsom van de toegevoegde waarde van alle in een land geproduceerde goederen en diensten. In 2023 was het bbp in Nederland €1034 miljard.⁸ Het bedrijfsleven leverde een toegevoegde waarde van €721 miljard, dus 69,7% van het bbp. De betaalde belasting (€113 miljard) is 16% van deze €721 miljard. De geïnde en betaalde belastingen en sociale premies (€298 miljard) zijn 41% van de door het bedrijfsleven geleverde toegevoegde waarde.

Soms wordt ook wel de vergelijking gemaakt tussen het aandeel van het bedrijfsleven in het bbp en de totale inkomsten uit belastingen en sociale premies. De door het bedrijfsleven betaalde belastingen en sociale premies is 28% van de totale inkomsten uit belastingen en sociale premies in 2023. Het aandeel van het bedrijfsleven in het bbp is met bijna 70% ruim twee keer hoger dan het aandeel in de ontvangen belastingen en premies. Dat kan worden verklaard door de totale financiële waarde te bekijken.

Vergelijking in jaren

Of de belastingbijdrage van het bedrijfsleven hoog of laag is, kan ook bepaald worden door te kijken naar het verloop in de tijd. De totale belastingen en premies zijn in 2023 fors gestegen ten opzichte van 2022 (van €369 miljard naar €404 miljard). De door het bedrijfsleven betaalde belastingen en premies stegen ook, namelijk van €103 miljard in 2022 naar €113 miljard in 2023. PwC is van plan deze belastingrapportage ook de komende jaren uit te brengen, zodat we dan een langere reeks kunnen bekijken.

Vergelijken met de omvang van departementale begrotingen

Een andere manier om de hoogte van de bedragen van €113 miljard betaalde en €199 miljard geïnde belastingen in context te plaatsen, is om ze te vergelijken met de omvang van departementale begrotingen.⁹ Lopen we de grootste drie uitgavenposten langs, dan is dit het beeld: de uitgaven aan de zorg zijn voor 2023 geraamd op bijna €106 miljard, voor sociale zekerheid op bijna €102 miljard en voor onderwijs, cultuur en wetenschap op ruim €48 miljard.¹⁰

Vergelijken met winst na belastingen

Een vierde maatstaf is door de belastingbijdrage af te zetten tegen de winst na belastingen van het niet-financiële bedrijfsleven in 2022. Uitgedrukt in een percentage van die winst, is de betaalde belasting ongeveer 38% en komen de geïnde belastingen en premies uit op 67%.

⁸ CBS (2024): bbp, productie en bestedingen; kwartalen, mutaties, nationale rekeningen.

⁹ Rijksfinancien (2023): Miljoenennota.

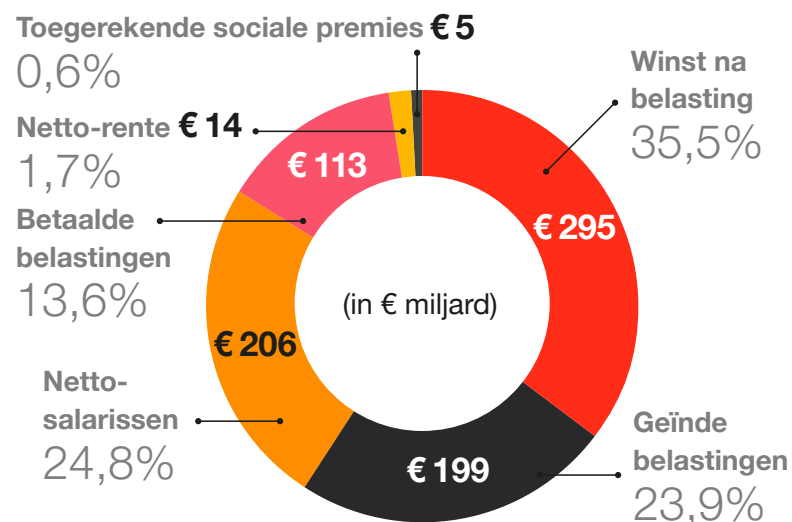
¹⁰ NOS (2023): Dit zijn de plannen uit de Miljoenennota (en het inlegvel).

Totale financiële waarde ('distributed value')

De (financiële) bijdrage van het bedrijfsleven aan de Nederlandse samenleving bestaat natuurlijk niet alleen uit de belastingen en sociale premies die ze betalen. Het bedrijfsleven draagt ook financieel bij door het betalen van salarissen aan hun werknemers, het betalen van toeleveranciers, het betalen van rente aan financiers, het uitkeren van winst aan aandeelhouders of het gebruiken van die winst voor investeringen. De totale financiële waarde die het bedrijfsleven genereert, is in 2023 €817 miljard¹¹ (zie figuur 2; deze term wordt ook wel 'distributed value' genoemd).¹² De betaalde belastingen en sociale premies is 14% daarvan. De totale geïnde en betaalde belastingen en sociale premies bedragen €298 miljard en dat komt overeen met 36% van de 'distributed value' van het bedrijfsleven.

De toegekende sociale premies behelzen loon bij ziekte, ontslagvergoedingen en tegemoetkomingen in de ziektekosten. Deze rechtstreekse uitkeringen aan (voormalig) werknemers zijn loon, maar worden door het CBS ook gezien als sociale uitkeringen. Wij hebben ervoor gekozen deze niet aan te merken als belastingen of sociale premies, maar hier op te nemen.

Figuur 2 De totale financiële waarde ('distributed value') van het bedrijfsleven

¹¹ Uit het totale bedrag van de 'distributed value' hebben we de geïnde en betaalde belastingen en premies opgeteld en gecorrigeerd voor dubbele belastingen (zie ook pagina 4). Die correctie is niet mogelijk bij het separaat weergeven van de geïnde en de betaalde belasting. De bedragen in de figuur tellen daarom niet op tot €817 miljard.

¹² We volgen het raamwerk van PwC UK (2023): 2023 Total Tax Contribution survey for the 100 Group. CBS (2023): Financiën, alle ondernemingen; niet-financiële sector, SBI 2008. De data over de winst na belastingen en netto-rente van de bedrijfsleven zijn van 2022 en exclusief financiële instellingen. Omdat 'lonen en salarissen' in de CBS-gegevens ook de inkomstenbelasting en de door werkgevers geïnde sociale premies omvatten, trekken we de inkomstenbelasting, werknemersbijdragen aan het Algemeen Nabestaandenfonds (Anw), Algemeen Ouderdomsfonds (AOW) en het Fonds Langdurige Zorg (FLZ) af van 'lonen en salarissen'.

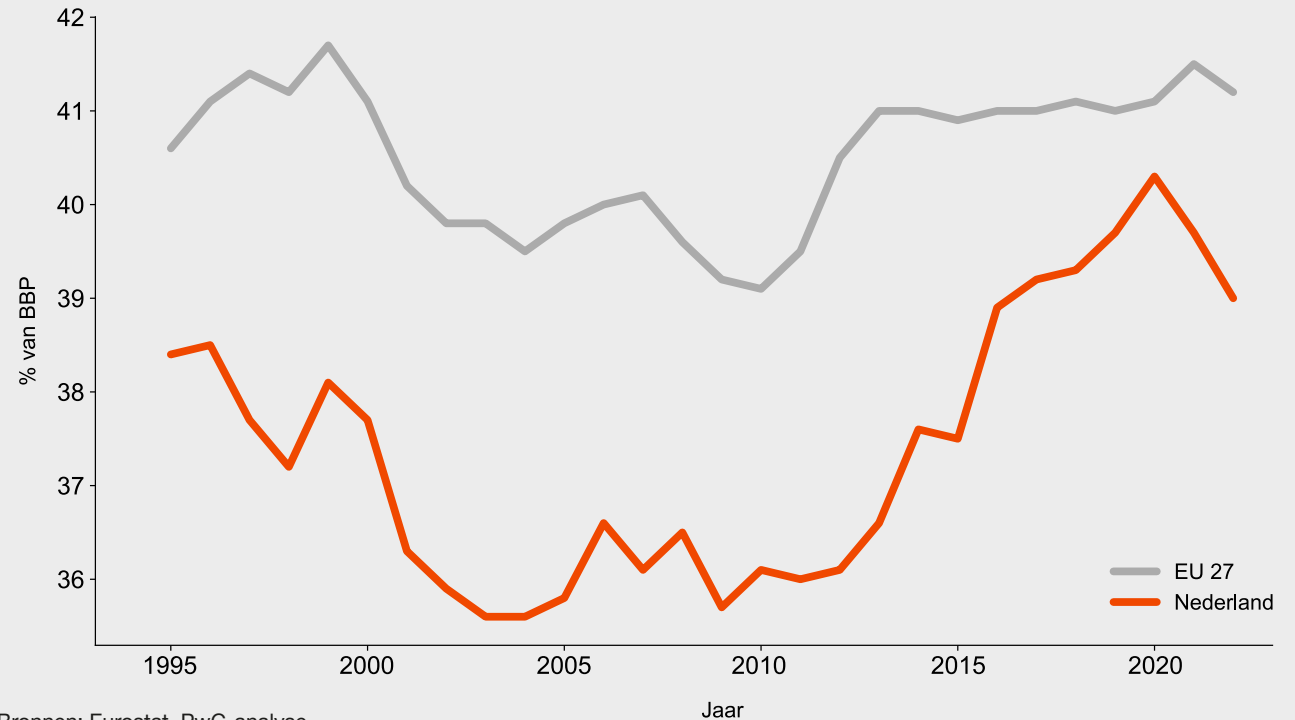
Totale belasting- en premieopbrengsten

Voor we vaststellen wat het bedrijfsleven bijdraagt aan belastingen, kijken we eerst naar de totale belastingopbrengsten van bedrijven, de (semi)publieke sector en particulieren.

Totale belastingopbrengst als percentage van bbp is toegenomen en groeit naar het EU-gemiddelde

Het totale bedrag aan belastingen en sociale premies dat wordt opgebracht door het bedrijfsleven, de (semi)publieke sector en particulieren, vormt historisch ongeveer 35% tot 40% van het bbp (figuur 3). Dat is minder dan het gemiddelde van de EU wat in 2022 41% is (figuur 4). Sinds 2010 zijn de Nederlandse inkomsten uit belastingen en sociale premies echter gestegen van ongeveer 35% naar 40% van het bbp in 2020 om daarna weer wat te zakken naar 39% in 2022.¹³

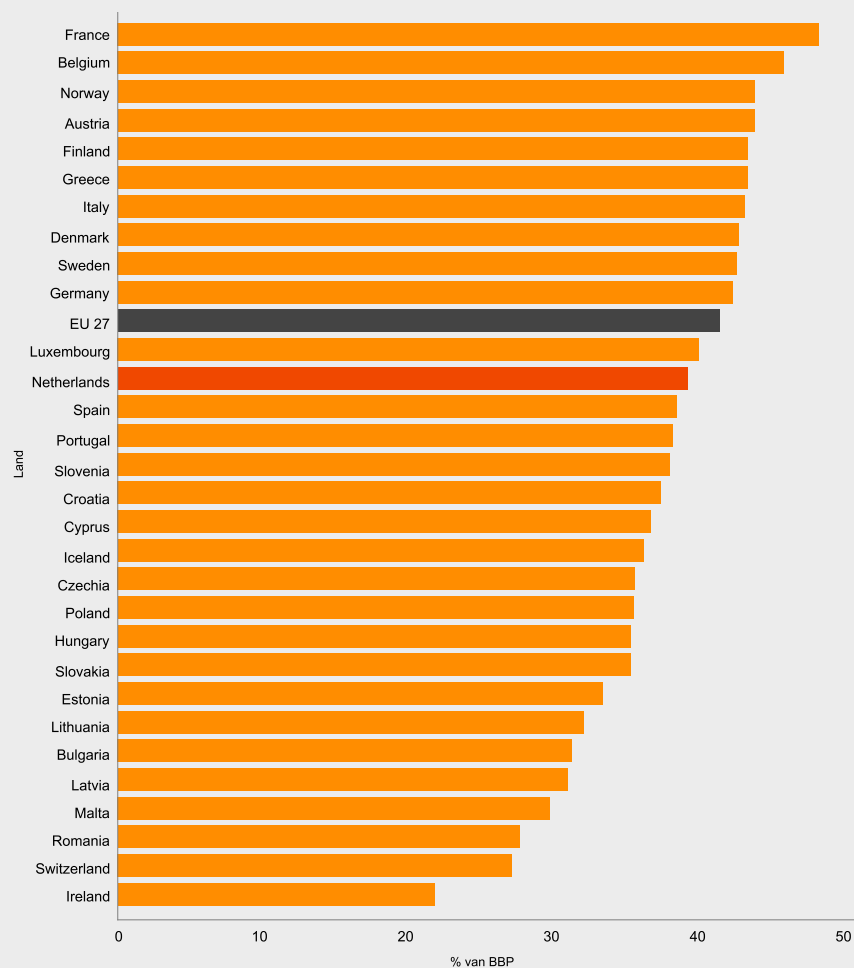
Figuur 3 Opbrengsten uit belastingen en sociale premies in Nederland en de EU

Bronnen: Eurostat, PwC-analyse.

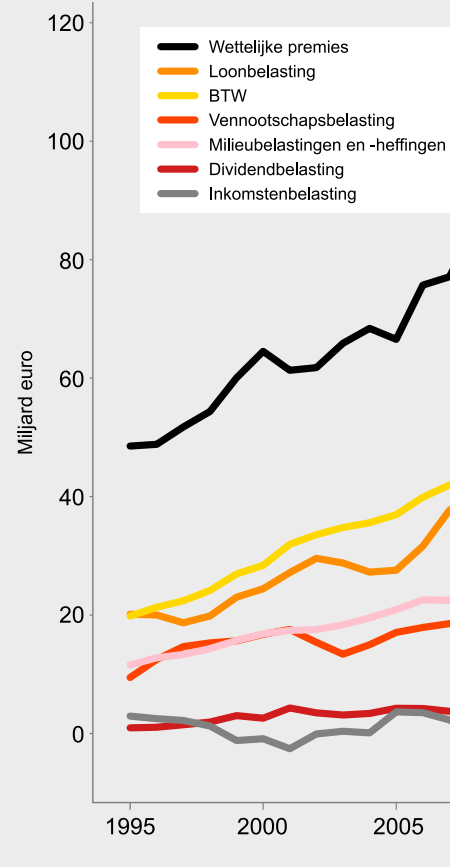
¹³ Let bij het vergelijken van figuur 3 en 4 op de verticale as die bij figuur 3 inzoomt op de 35-42% belastingdruk van het bbp, terwijl figuur 4 de druk van 0-50% weergeeft.

Figuur 4 Opbrengst uit belastingen en sociale premies in 2022

Bronnen: Eurostat, PwC-analyse.

Figuur 5 Nederlandse belastingen en sociale premies met een opbrengst van €10 miljard of hoger van 1995 tot 2023

Bronnen: CBS, PwC-analyse. Dit staatje betreft belastingen en premies die door alle partijen zijn betaald, niet alleen door het bedrijfsleven.

De opbrengsten van verschillende typen belastingen zijn de afgelopen jaren toegenomen

Figuur 5 laat de verschillende belastingen en premies zien die betaald worden door het bedrijfsleven, de (semi)publieke sector en particulieren voor zover die een opbrengst hebben van €10 miljard of hoger. Zo wordt duidelijk dat in de loop van de jaren de opbrengsten van onder andere de sociale premies, de loonbelasting, de btw en de vennootschapsbelasting zijn gegroeid.

Belastingen en sociale premies

In 2023 bedroegen de totale belasting- en premie-inkomsten €404 miljard. Het grootste deel (€278 miljard of 69%) bestond uit belastingen, terwijl sociale premies €126 miljard of 31% van het totaal uitmaakten. Een aanzienlijk deel van dit bedrag aan belastingen en premies, €298 miljard of 74%, wordt bijgedragen door het bedrijfsleven, via geïnde dan wel betaalde belastingen en premies.

EU-afdrachten

Het bedrag van €404 miljard gaat niet in z'n geheel naar de schatkist en sociale fondsen. De reden is dat Nederland een deel van de belastinginkomsten (€5 miljard, voornamelijk douanerechten) afdraagt aan de EU.

Nederlandse overheid krijgt inkomsten uit 68 verschillende soorten belastingen en sociale premies

In totaal betalen het bedrijfsleven, de (semi)publieke sector en particulieren in 2023 in Nederland 68 verschillende belastingen en sociale premies (tabel 1). Deze financieren uiteindelijk een groot deel van de begrotingen van de centrale overheid, provincies, gemeenten, gemeenschappelijke regelingen, waterschappen en sociale fondsen (zoals het Ouderdomsfonds (AOW) en het Algemeen Werkloosheidsfonds). Het totaal aantal belastingen kan per jaar verschillen omdat er nieuwe bijkomen, bestaande soms worden afgeschaft of omdat ze van tijdelijke aard zijn. Niet alle belastingen en premies vallen in de reikwijdte van het bedrijfsleven. Dat geldt bijvoorbeeld voor de schenk- en erfbelasting. Per saldo omvat de belastingbijdrage van het bedrijfsleven 54 verschillende regelingen.

Tabel 1 Totaal aantal belastingen en sociale premies in 2023 per soort

Soort belasting	Hoeveelheid
Btw	1
Inkomstenbelastingen	4
Accijns	9
Overige belastingen	36
Premies	17
Invoerheffingen	1
Totaal	68

Het totaal aantal belastingen kan per jaar verschillen omdat er nieuwe bijkomen, bestaande soms worden afgeschaft of omdat ze van tijdelijke aard waren.

Scope en methode: het Total Tax Contribution-raamwerk

Scope: het Nederlandse bedrijfsleven

Ons doel is om een totaalbeeld te krijgen van alle belastingen en premies die het bedrijfsleven betaalt en int (zie kader). We sluiten de belastingen uit die door individuen worden betaald. Dat geldt ook voor de individuele IB-ondernemers die belasting afdragen via de inkomstenbelasting. Het Nederlandse bedrijfsleven betaalt ook belasting en premies in het buitenland, maar dat valt buiten de scope van ons onderzoek. De door het bedrijfsleven geïnde belasting die wordt afgedragen aan de EU is wel meegenomen (naar schatting €5 miljard).

Methode: de totale belastingbijdrage van het bedrijfsleven

We volgen een raamwerk dat PwC heeft ontwikkeld om complexe belastinginformatie toegankelijk te maken voor een breed publiek: het Total Tax Contribution-raamwerk (TTC).^{16,17} Het TTC-model maakt onderscheid tussen belastingen die het bedrijf zelf betaalt (dus daar als kosten neerslaan) en belastingen die namens overheden worden geïnd bij werknemers en klanten (zie ook pagina 4 en 5).¹⁸

Betaalde en geïnde belastingen en premies niet optellen

De geïnde en betaalde belastingen en premies in dit rapport kunnen niet bij elkaar opgeteld worden, omdat sommige belastingen zowel betaald als geïnd zijn (zie ook pagina 4 en 25).

Wat is het bedrijfsleven?

In onze analyse definiëren we het bedrijfsleven aan de hand van de standaard-bedrijfsclassificatie waarmee organisaties als het CBS werken om ondernemingen in te delen naar hun hoofdactiviteit (voor de fijnproevers; hoofdstukken A tot N in de SBI-classificatie).¹⁵ Hieronder vallen ook de ondernemers die hun bedrijf hebben ondergebracht in een BV en de financiële sector. Wat er buiten valt, zijn de overheid, onderwijs, gezondheidszorg, cultuur, sport en recreatie, belangen- en hobbyverenigingen, en persoonlijke dienstverlening (O tot U in de SBI-classificatie). Dit noemen we in dit rapport de (semi)publieke sector. IB-ondernemers vallen buiten de scope van dit rapport, omdat wij niet voldoende data hebben kunnen achterhalen om hun belastingbijdrage te kunnen meten.

¹⁵ KvK (2022): Standard Business Classification 2008 - update 2022.

¹⁶ EBTF (2023): Total Tax Contribution A study of the largest companies headquartered in Europe: fifth edition.

¹⁷ World Economic Forum (2020), Measuring Stakeholder Capitalism Towards Common Metrics and Consistent Reporting of Sustainable Value Creation, WEF white paper, September.

¹⁸ Voor betaalde belastingen kunnen we alleen zeggen wie juridisch verplicht is deze belasting te betalen. We kunnen niet vaststellen waar de uiteindelijke last van die belasting valt. Voorbeeld: als de overheid de btw of accijnzen verhoogt, dan worden deze niet altijd geheel doorbelast aan consumenten.

De vijf 'P's'

Het Total Tax Contribution-raamwerk onderscheidt 5 categorieën om belastingen en premies in te delen – de vijf 'P's'. Deze zijn zo genoemd om de vaak zeer verschillende belastingen tussen landen en/of bedrijven met elkaar te vergelijken.

1

Profit

Winstbelastingen omvatten belastingen op bedrijfsinkomsten, winsten en kapitaalwinsten.

2

People

Dit omvat betaalde en geïnde belastingen van bedrijven, die te maken hebben met (de arbeid van) mensen, waaronder loonbelasting en sociale zekerheidspremies.

3

Product

Productbelastingen zijn belastingen en heffingen die worden geheven op de productie, de verkoop of het gebruik van goederen en diensten, inclusief btw, accijnzen en belastingen en heffingen die worden geheven op internationale handel en transacties.

4

Property

Belastingen die geheven worden op de koop, de verkoop, het eigendom of het gebruik van (on)roerend goed.

5

Planet

Belastingen en heffingen die worden geheven op de levering, het gebruik of de consumptie van goederen of diensten die potentieel schadelijk zijn voor het milieu.

Wat is de totale belastingbijdrage van het Nederlandse bedrijfsleven?

38 betaalde belastingen en sociale premies tellen op tot €113 miljard¹⁹

Tabel 2 Totaal betaalde belastingen en premies in context

	Bedrag in € miljard in 2023	Aandeel van totale belastingen en premies in 2023	Aandeel van toegevoegde waarde van het bedrijfsleven in 2023	Uitgedrukt als percentage van de winst na belasting van het bedrijfsleven in 2022 (excl. financiële instellingen)
Totaal betaalde belastingen en sociale bijdragen	€113	28%	16%	38%

- De totale 38 belastingen en sociale premies die in 2023 zijn betaald door het Nederlandse bedrijfsleven bedragen €113 miljard. Ongeveer €5 miljard hiervan gaat naar de EU-begroting en niet naar de begroting van de Nederlandse overheid, namelijk douanerechten (€4 miljard) en EU resolutiebelasting (€1,1 miljard) die de financiële sector betaalt.
- Van deze betaalde belastingen is de vennootschapsbelasting (€46,6 miljard of 41% van alle betaalde belastingen) de grootste categorie.
- In totaal maken de betaalde belastingen 28% uit van alle belastingen en premies die de overheid binnen krijgt.
- De totale betaalde belasting en premies bedragen ruim 16% van de totale toegevoegde waarde in 2023 en 38% van de winst na belastingen van het niet-financiële bedrijfsleven in 2022.²⁰

¹⁹ Zie pagina 4, 11 en 25: de betaalde belastingen en premies kunnen in dit rapport niet opgeteld worden bij de geïnde belastingen en premies.

²⁰ CBS (2023): Financiën, alle ondernemingen; niet-financiële sector, SBI 2008. De data over de winst na belastingen van de bedrijfsleven zijn van 2022 en exclusief financiële instellingen.

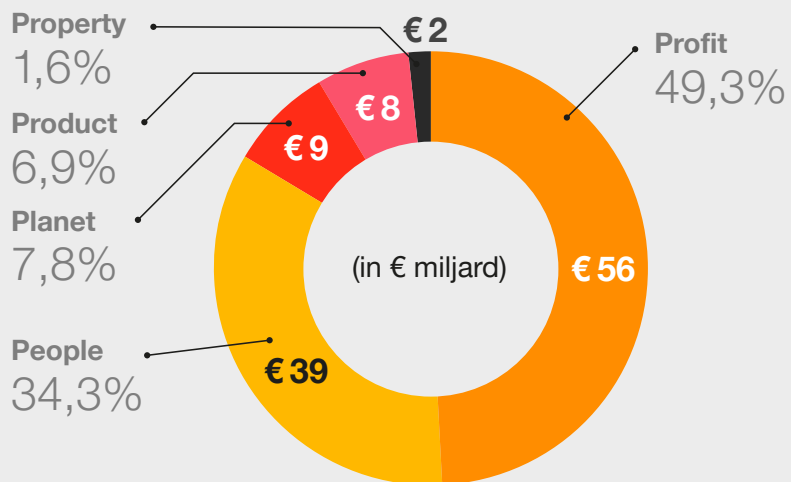

- De meeste betaalde belastingen en sociale premies vallen in de categorie 'people' en 'profit' (zie figuur 7).
- Onder de betaalde belastingen van het bedrijfsleven vallen ook belastingen in de categorie 'planet', 'product' en 'property'. Het gaat hier om een grote hoeveelheid belastingregelingen (namelijk 61% van alle door het bedrijfsleven betaalde belastingen), waarvan de opbrengst slechts een relatief klein deel uitmaakt van het totaal, namelijk 16%.

Tabel 3 Aantal betaalde belastingen per categorie (de vijf P's)

Categorieën betaalde belastingen en premies	Aantal
Profit	8
Product	3
People	7
Planet	14
Property	6

Figuur 7 Betaalde belastingen en premies per categorie (de vijf 'P's') in 2023

In totaal worden 22 belastingen en sociale premies geïnd die samen €199 miljard bedragen²¹

- Bedrijven in Nederland spelen ook een belangrijke rol bij het innen van belastingen en sociale premies namens de overheid waardoor deze wordt ontlast van de administratieve last. Er zijn in totaal 22 verschillende belastingen en sociale premies die bedrijven innen, wat neerkomt op een totaalbedrag van €199 miljard. Dat is 49% van alle belastingen en sociale premies die de overheid binnen kreeg in 2023.
- Ongeveer €4,3 miljard hiervan gaat naar de EU-begroting en niet naar de Nederlandse begroting, namelijk douanerechten (€4 miljard) en EU-heffingen op geïmporteerde landbouwproducten (€0,3 miljard).
- Het is 28% van de door het bedrijfsleven geleverde bijdrage aan het bbp en 67% van de winst na belastingen van het niet-financiële bedrijfsleven in 2022 (tabel 4).

Tabel 5 Aantal geïnde belastingen per categorie (de vijf P's)

Categorieën geïnde belastingen en premies	Aantal
Profit	0
Product	10
People	5
Planet	6
Property	1

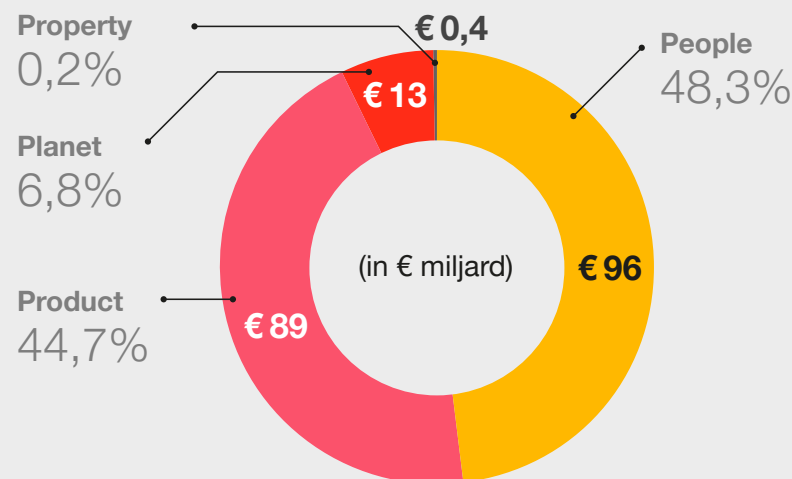
²¹ Zie pagina 4, 11 en 25: geïnde belasting en premies kunnen in dit rapport niet opgeteld worden bij de betaalde belasting en premies.

Tabel 4 Totaal geïnde belastingen en sociale premies in context

	Bedrag in € miljard in 2023	Aandeel van totale belastingen en sociale bijdragen in 2023	Aandeel van toegevoegde waarde van het bedrijfsleven in 2023	Uitgedrukt als percentage van de winst na belasting van het bedrijfsleven in 2022 (excl. financiële instellingen)
Totaal betaalde belastingen en sociale bijdragen	€199	49%	28%	67%

- De overgrote meerderheid van de geïnde belastingen valt in de categorie 'product' en 'people', en veel minder in 'planet' en nog veel minder in de categorie 'property'.

Figuur 8 Geïnde belastingen en premies per categorie (de vijf P's) in 2023

We behandelen btw en accijnzen volledig als geïnde belastingen en niet als betaalde belastingen, hetgeen een onderschatting van de betaalde belasting door het bedrijfsleven impliceert

Btw

Btw is een consumptiebelasting die in de hele EU wordt geheven over de toegevoegde waarde van goederen en diensten. Het is min of meer van toepassing op alle goederen en diensten die worden gekocht en verkocht voor gebruik of consumptie in de EU. Goederen die worden verkocht voor export of diensten die aan klanten in het buitenland worden verkocht, zijn normaal gesproken niet onderworpen aan Nederlandse btw.²²

We behandelen btw als **geïnde belastingen** en niet als betaalde belastingen. In werkelijkheid wordt echter een aanzienlijk deel van de totale btw-inkomsten betaald door het bedrijfsleven, dat geen recht heeft op teruggave van de betaalde btw, zoals banken en verzekeraars.²³ In de praktijk wordt een significant deel van de totale btw-opbrengst betaald door deze bedrijven. Maar omdat wij niet beschikken over de juiste, nauwkeurige data, beschouwen we btw in deze studie als geïnd.

Accijnzen

Om dezelfde reden behandelen we alle accijnzen als geïnde belastingen en niet als betaalde belastingen. In de praktijk dragen consumenten (individuen) het grootste deel van de kosten die voortvloeien uit accijnzen. Echter, zo nu en dan zijn juist de bedrijven belast omdat ze in sommige gevallen zélf de consument zijn. Denk aan brandstof voor een zakelijke reis met de auto waarover brandstofaccijns moet worden betaald. Wij hebben geen data op basis waarvan we kunnen onderscheiden wanneer een accijns betaald wordt door consumenten of door bedrijven die de eindconsument zijn. Daarom geldt ook hier: we voegen accijnzen onder **geïnde belastingen**.

²² European Commission Taxation and Customs Union: What is VAT?

²³ PwC (2011): How the EU VAT exemptions impact the Banking Sector.

Bijlagen

Verklarende woordenlijst

Wat is een belasting?

Belastingen en sociale premies
in scope

Methodologische benadering
van de berekeningen

Verklarende woordenlijst

Andere betalingen aan de overheid

Dit zijn betalingen aan de overheid voor een recht of activa dat het bedrijf gebruikt om olie, gas en andere mineralen te exploreren of te winnen op land. Hieronder vallen mijnbouwheffingen, royalty's en licentierechten etc.

De verschillende soorten belastingen (de vijf 'P's') in het Total Tax Contribution-raamwerk:

- **Profit**
Winstbelastingen omvatten belastingen op bedrijfsinkomsten, winsten en kapitaalwinsten.
- **People**
Dit omvat alle betaalde en geïnde belastingen, die te maken hebben met (de arbeid van) mensen waaronder loonbelasting en sociale zekerheidspremies.
- **Product**
Productbelastingen zijn belastingen en heffingen die worden geheven op de productie, verkoop of gebruik van goederen en diensten, inclusief btw, accijnzen en belastingen en heffingen die worden geheven op internationale handel en transacties.
- **Property**
Belastingen die geheven worden op de koop, de verkoop, het eigendom of het gebruik van (on) roerend goed.

- **Planet**

Belastingen en heffingen die worden geheven op de levering, het gebruik of de consumptie van goederen of diensten die potentieel schadelijk zijn voor het milieu.

Betaalde belastingen

Betaalde belastingen zijn bedrijfskosten en beïnvloeden de financiële resultaten.

Geïnde belastingen

Geïnde belastingen zijn geen directe bedrijfskosten, maar worden namens de overheid geïnd bij anderen. Geïnde belastingen worden door bedrijven beheerd en brengen administratieve kosten met zich mee.

Total Tax Contribution

Het totaal aan geïnde en betaalde belastingen.

Distributed value

Een maatstaf voor de waarde die het bedrijf genereert (en verdeelt) in onder andere nettolonen, betaalde en geïnde belastingen, rente en winsten die in het bedrijf blijven (voor dividenden en herinvestering).

Wat is een belasting?

De bekendste belasting voor het bedrijfsleven is waarschijnlijk de winstbelasting, oftewel de vennootschapsbelasting. Daarnaast betalen bedrijven veel andere belastingen en heffingen aan de overheid, zoals loonbelasting en sociale premies, onroerendgoedbelasting, brandstofaccijnzen en btw. Daarnaast zijn er ook sectorspecifieke belastingen voor banken en de mijnbouw.²⁴

Er zijn ook andere betalingen die een bedrijf kan doen aan de overheid, maar die niet als belasting worden benoemd of gecategoriseerd. Daarom is in de TTC-methodologie de definitie van belasting gebaseerd op de classificatie die wordt gebruikt door de OESO²⁵, die belasting definieert als een 'verplichte betaling aan de overheid waar niet een directe tegenprestatie tegenover staat'.

Betalingen voor rechten of activa (denk aan licenties, royalty's, het recht op olie- of gaswinning), vallen in die andere categorie van 'andere betalingen aan de overheid'. Het verschil wordt verklaard doordat een bedrijf van die andere betaling dan belastingbetalingen direct profiteert. Het is aannemelijk dat elk individu of bedrijf iets terug krijgt voor alle belastingen, meestal in de vorm van openbare diensten, maar de voordelen die de overheid de belastingbetalers biedt, staan normaal gesproken niet in evenredige verhouding tot de betaling.²⁶

Op basis van de OESO-classificatie, is de definitie van belasting in het Total Tax Contribution-raamwerk²⁷ als volgt:

- Een belasting is een betaling door een individu of bedrijf aan de rijksoverheid, provinciale of lokale overheid, ook die betaald worden aan een tussenpersoon zoals de Belastingdienst. Niet inbegrepen zijn niet-overheidsinstanties, welzijnsinstellingen, sociale verzekeringen die buiten de overheid vallen en betalingen aan vakbonden.
- Een belasting is verplicht – je kunt er niet van afzien.
- Een belasting is geen vergoeding voor een recht of goed dat in het bedrijf wordt gebruikt, zoals huur of licentierechten.
- Een betaling voor het recht om olie, gas of andere mineralen te exploreren of te winnen is geen belasting.
- Een belasting kent geen tegenprestatie, in die zin dat de voordelen die de overheid de belastingbetaler biedt, normaal gesproken niet in evenredige verhouding staan tot de betaling.
- Boetes en sancties voor een (fiscale) overtreding zijn geen belasting.

²⁴ PwC (2021): Total Tax Contribution framework. Tax takes a step towards sustainability.

²⁵ OECD (2021): Revenue Statistics Interpretive Guide.

²⁶ PwC (2021): Total Tax Contribution framework. Tax takes a step towards sustainability.

²⁷ PwC (2021): Total Tax Contribution framework. Tax takes a step towards sustainability.

Belastingen en sociale premies in scope

Onderstaande tabel geeft de totale inkomsten die de Nederlandse overheid ontvangt uit belastingheffing en sociale premies. In 2022 was dat €369 miljard en in 2023 is dat bedrag fors gestegen tot €404 miljard. Het bedrag van €404 miljard gaat niet in z'n geheel naar de schatkist en sociale fondsen.

De reden is dat er ook wordt afgedragen aan de EU (de geschatte betalingen aan de EU die in Nederland worden geïnd, bedragen in 2023 €5,1 miljard en €4,7 miljard in 2022). De tabel geeft ook de verdeling naar ontvangen belastingen en sociale premies van de €404 miljard in 2023 (69% belastingen en 31% sociale premies) en €369 miljard in 2022 (67% belastingen en 33% sociale premies).

Voor veel belastingen en sociale premies kunnen we de geschatte gegevens voor 2023 direct gebruiken. Op het moment van schrijven waren echter nog niet alle belasting- en sociale premiegegevens over 2023 beschikbaar. In die gevallen gaan wij ervan uit dat het relatieve aandeel dat het bedrijfsleven per belastingcategorie betaalt in 2023 gelijk zal blijven aan dat in 2022 (zie kolom 'Gehanteerde veronderstelling' in tabel 7).

Tabel 6 Totale overheidsinkomsten uit belastingen en sociale premies

Categorie	Scope	Bedrag in 2022 (miljoen euro)	Bedrag in 2023 (miljoen euro)	Bron
Totale inkomsten belastingen en sociale premies (inclusief belastingen betaald aan de EU)	Nederlandse overheid en EU	€368.596	€404.233	CBS and Eurostat
Belastingen afgedragen aan de EU (invoerrechten en EU-specifieke belastingen)	EU	€4.728	€5.119	Eurostat
Totaal belastingen en wettelijke premies	Nederlandse overheid	€363.868	€399.114	CBS
Totaal belastingen	Nederlandse overheid	€243.099	€273.331	CBS
Totaal wettelijke premies	Nederlandse overheid	€120.769	€125.783	CBS

Tabel 7 Alle belastingen en sociale premies die door het bedrijfsleven zijn geïnd en betaald vormen de totale belastingbijdrage in 2023

Belastingcategorie	Subcategorie	Welke van de vijf p's?	Betaalde belasting	Geïnde belasting	Totale opbrengst in 2023 (miljoen euro)	Betaald door het bedrijfsleven in 2023 (miljoen euro)	Aannames voor de berekening	Data-scope	Databron
Inkomstenbelasting	Vennootschapsbelasting	Profit	x		€47.514	€46.575	In 2023 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2022	Sectordata (SBI A-N)	CBS
Premies	Arbeidsongeschiktheidsfonds (Aof) werkgevers	People	x		€20.343	€13.869	In 2023 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2022	Alle bedrijven (SBI A-U)	Eurostat
Premies	Zorgverzekeringsfonds (Zvf) werkgevers	People	x		€19.921	€13.581	In 2023 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2022	Alle bedrijven (SBI A-U)	Eurostat
Premies	Algemeen Werkloosheidsfonds (Awf) werkgevers	People	x		€8.881	€8.881	Het bedrijfsleven betaalt het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	Eurostat
Overige belastingen	Dividendbelasting (waarvan betaald door bedrijven)	Profit	x		€6.312	€6.312	In 2023 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2022	Alle bedrijven (SBI A-U)	Eurostat
Overige belastingen	Energiebelasting en opslag duurzame energie	Planet	x	x	€4.313	€4.659	In 2023 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2022	Sectordata (SBI A-N)	CBS
Invoerheffingen	Invoerheffingen	Product	x	x	€4.071	€4.071	In 2023 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2022	Alle bedrijven (SBI A-U)	Eurostat
Overige belastingen	Assurantiebelasting	Product	x	x	€3.665	€3.665	Het bedrijfsleven betaalt en int het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	Eurostat
Premies	Werkhervattingskas (Whk) werkgevers	People	x		€1.484	€1.011	Het bedrijfsleven betaalt het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	Eurostat
Premies	Uniforme opslag kinderopvang (Aof) werkgevers	People	x		€1.070	€729	Het bedrijfsleven betaalt het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	Eurostat
Overige belastingen	Emissierechten	Planet	x	x	€1.159	€1.155	In 2023 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2022	Sectordata (SBI A-N)	CBS
Overige belastingen	Motorrijtuigenbelasting en provinciale opcenten (producentendeel+consumentendeel)	Planet	x		€6.369	€1.122	In 2023 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2022	Sectordata (SBI A-N)	CBS
Overige belastingen	EU resolutieheffing	Profit	x		€1.114	€1.114	In 2023 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2022	Alle bedrijven (SBI A-U)	Eurostat
Overige belastingen	Onroerendezaakbelasting (producentendeel)	Property	x		€5.211	€927	De berekening is gebaseerd op het aandeel van niet-residentieel vastgoed in het totale vastgoed	Alle bedrijven (SBI A-U)	Eurostat
Overige belastingen	Belasting personenauto's en motorrijtuigen	Planet	x		€1.425	€915	In 2023 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2022	Sectordata (SBI A-N)	CBS
Inkomstenbelasting	Kansspelbelasting (producentendeel)	Profit	x		€949	€717	In 2023 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2022	Alle bedrijven (SBI A-U)	Eurostat
Overige belastingen	Loonkostenheffing	People	x		€705	€705	Het bedrijfsleven betaalt het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	Eurostat
Overige belastingen	Heffing depositogarantiestelstel	Profit	x		€569	€569	Het bedrijfsleven betaalt het volledige bedrag van deze belasting	Bedrijven (banken)	CBS
Overige belastingen	Overdrachtsbelasting	Property	x		€3.051	€543	De berekening is gebaseerd op het aandeel van niet-residentieel vastgoed in het totale vastgoed	Alle bedrijven (SBI A-U)	Eurostat
Overige belastingen	Bankenbelasting (regulier)	Profit	x		€458	€458	Het bedrijfsleven betaalt het volledige bedrag van deze belasting	Bedrijven (banken)	CBS

Belastingcategorie	Subcategorie	Welke van de vijf p's?	Betaalde belasting	Geïnde belasting	Totale opbrengst in 2023 (miljoen euro)	Betaald door het bedrijfsleven in 2023 (miljoen euro)	Aannames voor de berekening	Data-scope	Databron
Overige belastingen	Omslagheffing waterschappen (producentendeel+consumentendeel)	Property	x		€1.878	€334	De berekening is gebaseerd op het aandeel van niet-residentieel vastgoed in het totale vastgoed	Alle bedrijven (SBI A-U)	Eurostat
Overige belastingen	Heffingen op waterverontreiniging (producentendeel + consumentendeel)	Planet	x		€1.592	€304	In 2023 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2022	Sectordata (SBI A-N)	CBS
Overige belastingen	Rioolrechten (producentendeel + consumentendeel)	Planet	x		€1.847	€226	In 2023 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2022	Sectordata (SBI A-N)	CBS
Overige belastingen	Vliegbelasting	Planet	x	x	€639	€184	In 2023 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2022	Sectordata (SBI A-N)	CBS
Overige belastingen	Afvalstoffenbelasting	Planet	x		€253	€168	In 2023 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2022	Sectordata (SBI A-N)	CBS
Overige belastingen	Leidingwaterbelasting	Planet	x		€314	€116	In 2023 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2022	Sectordata (SBI A-N)	CBS
Overige belastingen	Voorraadheffing aardolieproducten	Product	x		€106	€106	Het bedrijfsleven betaalt het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Overige belastingen	Bronbelasting op rente en royalty's	Profit	x		€63	€63	In 2023 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2022	Alle bedrijven (SBI A-U)	Eurostat
Overige belastingen	Reclamebelasting	Property	x		€33	€33	Het bedrijfsleven betaalt het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Overige belastingen	Heffing Bedrijven Investeringszone (BIZ)	Property	x		€20	€20	Het bedrijfsleven betaalt het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Overige belastingen	Diergezondheidsheffing	Planet	x		€8	€8	Het bedrijfsleven betaalt het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	Eurostat
Overige belastingen	Mestoverschotheffing rijk	Planet	x	x	€8	€8	Het bedrijfsleven betaalt en int het volledige bedrag van deze belasting	Sectordata (SBI A-N)	CBS
Overige belastingen	Grondwaterheffing provincies	Planet	x		€13	€8	In 2023 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2022	Sectordata (SBI A-N)	CBS
Premies	Sectorfondsen (Sfn) werkgevers	People	x		€2	€1	In 2023 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2022	Alle bedrijven (SBI A-U)	Eurostat
Overige belastingen	Geluidsheffing burgerluchtvaart	Planet	x		€1	€1	Het bedrijfsleven betaalt het volledige bedrag van deze belasting	Sectordata (SBI A-N)	CBS
Btw	Belasting over toegevoegde waarde (btw)	Product		x	€76.168	€0	Het bedrijfsleven int het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	Eurostat
Inkomstenbelasting	Loonbelasting	People		x	€75.771	€0	Het bedrijfsleven int het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	Eurostat
Premies	Algemeen Ouderdomsfonds (AOW) individuen**	People		x	€12.069	€0	Het bedrijfsleven int het deel van deze belasting dat door werknemers wordt gedragen	Alle bedrijven (SBI A-U)	Eurostat
Premies	Fonds Langdurige Zorg (FLZ) individuen**	People		x	€8.051	€0	Het bedrijfsleven int het deel van deze belasting dat door werknemers wordt gedragen	Alle bedrijven (SBI A-U)	Eurostat

Belastingcategorie	Subcategorie	Welke van de vijf p's?	Betaalde belasting	Geïnde belasting	Totale opbrengst in 2023 (miljoen euro)	Betaald door het bedrijfsleven in 2023 (miljoen euro)	Aannames voor de berekening	Data-scope	Databron
Accijns	Accijns op benzine	Planet		x	€4.237	€0	Het bedrijfsleven int het volledige bedrag van deze belasting	Sectordata (SBI A-N)	CBS
Accijns	Accijns op overige minerale oliën	Planet		x	€3.129	€0	Het bedrijfsleven int het volledige bedrag van deze belasting	Sectordata (SBI A-N)	CBS
Accijns	Accijns op tabak	Product		x	€3.129	€0	Het bedrijfsleven int het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	Eurostat
Overige belastingen	Toeristenbelasting	Property		x	€455	€0	Het bedrijfsleven int het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Accijns	Accijns op bier	Product		x	€380	€0	Het bedrijfsleven int het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Accijns	Accijns op alcohol	Product		x	€372	€0	Het bedrijfsleven int het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Accijns	EU-heffingen op voedingsmiddelen	Product		x	€340	€0	Het bedrijfsleven int het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	Eurostat
Accijns	Accijns op wijn en andere mousserende	Product		x	€284	€0	Het bedrijfsleven int het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Accijns	Verbruiksbelasting op alcoholvrije dranken	Product		x	€282	€0	Het bedrijfsleven int het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Premies	Algemeen Nabestaandenfonds (Anw) individuen**	People		x	€84	€0	Het bedrijfsleven int het deel van deze belasting dat door werknemers wordt gedragen	Alle bedrijven (SBI A-U)	Eurostat
Premies	Arbeidsongeschiktheidsfonds (Aof) individuen*	People		x	€36	€0	Het bedrijfsleven int het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	Eurostat
Accijns	Accijns op tussenproducten	Product		x	€17	€0	Het bedrijfsleven int het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Overige belastingen	Solidariteitsbijdrage	Profit	x		€0	€0	Het bedrijfsleven betaalt het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Overige belastingen	Kolenbelasting	Planet	x		€0	€0	Het bedrijfsleven betaalt het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Overige belastingen	Baatbelasting	Property	x		€0	€0	Het bedrijfsleven betaalt het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS

* Deze premie wordt betaald door werknemers en niet-werkende individuen. Het hier genoemde totale bedrag in 2023 vertegenwoordigt alleen het bedrag dat is geïnd van werknemers uit het bedrijfsleven.

** Deze premie wordt betaald door werknemers uit het bedrijfsleven, werknemers uit andere sectoren en niet-werkende individuen. Het hier genoemde totale bedrag in 2023 vertegenwoordigt alleen het bedrag dat is geïnd van werknemers uit het bedrijfsleven.

Methodologische benadering van de berekeningen

Hoe we omgaan met schattingen

Om te bepalen welke belastingen worden betaald en welke worden geïnd, volgen we de gegevens van het CBS, Eurostat en onze eigen ervaring en deskundige beoordeling. De tabel hierboven toont het bedrag dat de overheid heeft geïnd in elke belasting- en betalingscategorie en het bedrag dat het bedrijfsleven heeft betaald volgens onze schattingen. Voor veel belastingen geldt dat alleen het bedrijfsleven ze betaalt, dus we kunnen het volledige bedrag toerekenen aan het bedrijfsleven. Voor gemengde belastingen, zoals dividend- en sommige onroerendgoedbelastingen en sommige sociale premies, nemen we het door het bedrijfsleven betaalde deel op als de gegevens beschikbaar zijn. Zo niet, dan berekenen we dit aandeel op basis van aannames die in de tabel staan beschreven en we hieronder toelichten.

De data waarop we ons baseren

Voor sommige belastingen en betalingen zijn geen gegevens op sectorniveau beschikbaar. Wanneer die wel beschikbaar zijn, gebruiken we die. Zo niet, dan nemen we alle bedrijven mee, wat in principe ook bedrijfstakken buiten de traditionele bedrijfssectorindeling (SBI A-N) kan omvatten, zoals culturele en recreatiebedrijven. Macro-economisch gezien is dit verschil echter verwaarloosbaar, bijvoorbeeld de afdracht van vennootschapsbelasting op basis van gegevens op bedrijfstakniveau was €46,5 miljard in 2023 en €47,5 miljard als alle bedrijven worden meegenomen.

Berekeningen onroerendezaakbelastingen

Voor het schatten van de onroerendezaakbelasting en de omslagheffing waterschappen schatten we de belasting naar rato van de totale waarde van woningen en niet-woningen op basis van CBS-gegevens (82,21% betaald door particulieren en 17,79% betaald door bedrijven). Voor het schatten van de overdrachtsbelasting gebruiken we dezelfde aanname als hierboven, omdat er geen verkoopgegevens van zakelijk onroerend goed beschikbaar zijn.

Berekeningen sociale premies

Sociale fondsen zoals het arbeidsongeschiktheidsfonds en zorgverzekeringsfonds zijn geormerkte betalingen. De werkgever betaalt deze premies, ze gaan via de schatkist, maar komen in het betreffende fonds terecht. Het bedrijfsleven int premies voor de werknemersverzekeringen en draagt deze vervolgens af aan de overheid.

We behandelen deze als geïnde belastingen:

- Algemeen Nabestaandenfonds (Anw)**,
- Algemeen Ouderdomsfonds (AOW)**,
- Fonds Langdurige Zorg (FLZ)**.

Daarnaast betaalt het bedrijfsleven premies voor werknemers. Hieronder vallen de werkgeversbijdragen voor:

- Arbeidsongeschiktheidsfonds (Aof)*,
- Zorgverzekeringsfonds (Zvf),
- Algemeen Werkloosheidsfonds (Awf),
- Sectorfondsen (Sfn),

- Werkhervattingskas (Whk),
- Premieopslag kinderopvang (opslag op Aof).

* Premies voor deze fondsen worden ook betaald door werkgevers in de semi-publieke sector. Wij hebben ernaar gestreefd om alleen de door het bedrijfsleven betaalde premies te laten zien en dus die van de semi-publieke sector uit te sluiten. Dat hebben we gedaan door het totale bedrag aan premies in één van deze fondsen te vermenigvuldigen met het percentage werknemers in het bedrijfsleven (SBI A-N).²⁸

** Omdat betalingen aan deze drie fondsen niet alleen door werknemers worden gedaan, maar door alle belastingplichtige individuen, vermenigvuldigen we het totale bedrag dat de overheid uit deze fondsen ontvangt met het percentage van de netto-arbeidsparticipatie en het aandeel van werknemers in het bedrijfsleven (SBI A-N) om betalingen door werknemers uit andere sectoren uit te sluiten.²⁹

Toegerekende sociale premies

Het bedrijfsleven betaalt ook €5,1 miljard zogenoemde toegerekende sociale premies. Dit behelst loon bij ziekte, ontslagvergoedingen en tegemoetkomingen in de ziektekosten. Deze rechtstreekse uitkeringen aan (voormalig) werknemers zijn loon, maar worden door het CBS ook gezien als sociale uitkeringen. Wij hebben ervoor gekozen deze niet aan te merken als belastingen of sociale premies. Wel zijn deze toegerekende sociale premies opgenomen in de 'distributed value' van het bedrijfsleven.³⁰

²⁸ CBS (2024): Employed labour force; economic activity.

²⁹ CBS (2024): Arbeidsdeelname; kerncijfers. Netto arbeidsparticipatie: Het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking). Deze definitie heeft betrekking op personen die in Nederland wonen (exclusief de institutionele bevolking). De gegevens worden meestal gepresenteerd voor de bevolking van 15 tot 75 jaar. CBS (2024): Employed labour force; economic activity.

³⁰ European Commission: Glossary: Employers imputed social contributions.

Hoe voorkomen we ‘dubbeltellingen’ bij belastingen die zowel geïnd als betaald zijn?

In dit rapport kunnen de bedragen aan geïnde en betaalde belasting en premies niet bij elkaar opgeteld worden. Reden hiervoor is dat sommige belastingen zowel geïnd als betaald worden, en wij niet hebben kunnen vaststellen welk deel van die belastingen geïnd respectievelijk betaald zijn. Daarom hebben we in de totale belastingbijdrage van het Nederlandse bedrijfsleven een correctie gemaakt waardoor we uitkomen op **€298 miljard** (zie ook pagina 4 en 11).

Wat hebben we gedaan?

- Uit het totale bedrag aan geïnde belastingen en sociale premies (€198,7 miljard) halen we de belastingen en premies die zowel geïnd als betaald worden (€13,9 miljard). We krijgen dan een gecorrigeerd geïnd bedrag van €184,8 miljard.
- Vervolgens tellen we bij dit bedrag van €184,8 miljard op het totale bedrag dat het Nederlandse bedrijfsleven betaalt voor de Nederlandse schatkist, de sociale fondsen en de EU: €113,2 miljard. Die optelling is €298 miljard.

Tabel 8 Overzicht van betaalde, geïnde en betaalde en geïnde belastingen

	Betaald in €miljard (X)	Geïnd in €miljard (Y)	Betaald en geïnd in €miljard (X+Y)
Totale Belastingbijdrage van het Nederlandse bedrijfsleven	€ 113,2	€ 184,8	€ 298,0
Totaalbedrag belastingen en sociale premies voor NL en EU (A+B+C+D)	€ 113,2	€ 198,7	€ 311,8
Totaalbedrag belastingen en deel sociale premies (NL en EU) dat of betaald of geïnd is (B+D)	€ 99,4	€ 184,8	€ 284,2
Totaalbedrag belastingen en sociale premies dat zowel geïnd als betaald is (NL en EU) (A+C)	€ 13,7	€ 13,9	€ 27,6
Totaalbedrag NL-belastingen en sociale premies (C+D)	€ 108,0	€ 194,2	€ 302,2
Bedrag NL-belastingen en sociale premies die of betaald of geïnd zijn (D)	€ 98,3	€ 184,5	€ 282,8
Bedrag NL-belastingen en sociale premies die zowel geïnd als betaald zijn (C)	€ 9,7	€ 9,8	€ 19,5
Totaalbedrag EU-belastingen (A+B)	€ 5,2	€ 4,4	€ 9,6
EU-belastingen die of betaald of geïnd zijn (B)	€ 1,1	€ 0,3	€ 1,5
EU-belastingen die zowel geïnd als betaald zijn (A)	€ 4,1	€ 4,1	€ 8,1

Contact

Barbara Baarsma
Hoofdeconoom,
PwC Nederland
T: +31 6 24 2 047 07
E: barbara.baarsma@pwc.com

Janet Visbeen
Voorzitter belastingadviespraktijk
en lid raad van bestuur,
PwC Nederland
T: +31 6 54 64 26 25
E: janet.visbeen@pwc.com

Colofon

(alfabetisch)

Auteurs

Astrid van der Werf, Chief Economist Office, PwC Nederland
Barbara Baarsma, Chief Economist, PwC Nederland
Guntars Upis, Chief Economist Office, PwC Nederland
Mariska van der Maas, Tax Knowledge Centre, PwC Nederland

Research support

Edwin Visser, Tax Policy Leader EMEA, PwC Nederland
Keetie van der Torren-Jakma, Tax Policy, PwC Nederland
Suzanne Bras, Customs and International Trade, PwC Nederland